

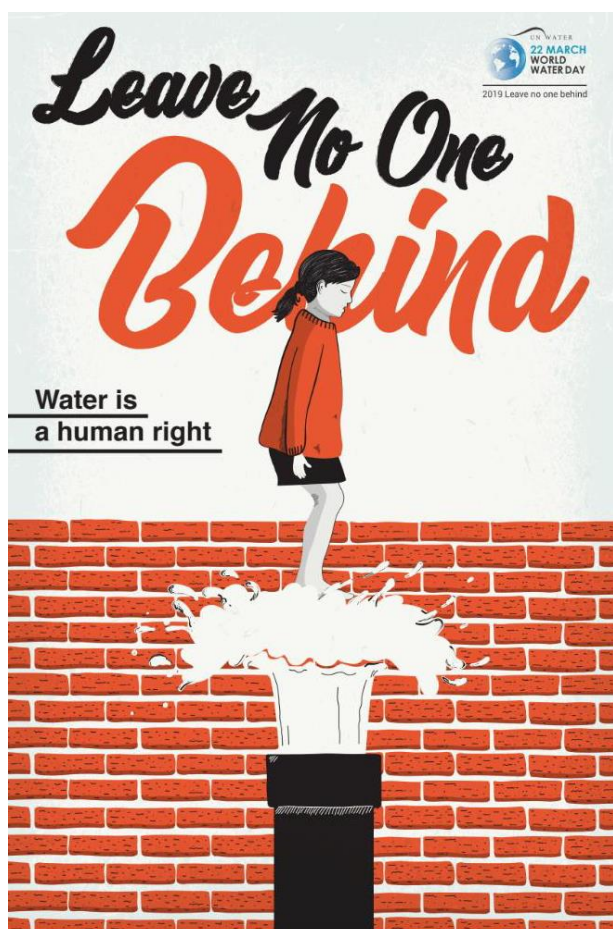

Każdego roku 22 marca obchodzimy Światowy Dzień Wody, który podkreśla fundamentalną rolę wody w życiu człowieka. Przedsięwzięcie to zostało zainicjowane przez ONZ wraz z UNESCO, Światową Radą Wody i WWF. ONZ wykorzystując ten dzień jako podstawę działań długoterminowych, dąży do zapewnienia wszystkim na świecie do roku 2030 dostępu do wody odpowiedniej jakości, jednocześnie neutralnie wpływając na środowisko. **Hasło przewodnie tegorocznej edycji Światowego Dnia Wody brzmi: z ang. „Leaving no One behind” - „Nie pozostawiając nikogo w tyle” i nawiązuje do jednej z głównych obietnic Agendy na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030.** Punkt 6 wspomnianego dokumentu przyjmuje za cel zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi.

Obecnie miliardy ludzi nadal pozostają bez dostępu do wody wolnej od zanieczyszczeń. Fakt ten oprócz oczywistych kwestii zdrowotnych oddziałuje również na ich gospodarstwa domowe,

szkoły, miejsca pracy czy fabryki, które walczą o przetrwanie oraz rozwój. Grupy marginalizowane: kobiety, dzieci, uchodźcy, tubylcy, osoby niepełnosprawne i wielu innych często są dyskryminowani w kontekście zaopatrzenia w wodę do picia.

Termin „bezpieczna woda” w kontekście Światowego Dnia Wody to skrót od „bezpiecznego zarządzania wodą pitną”, dotyczy wody pozbawionej zanieczyszczeń, ogólnodostępnej dla ludzi. Bez względu na pochodzenie, wiek, płeć i inne czynniki różnicujące ludzi, woda to jedno z głównych praw każdego człowieka, a dostęp do niej stanowi podstawę zdrowia publicznego oraz zrównoważonego rozwoju i stabilizacji świata.

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

- ❖ **2,1 miliarda** ludzi jest pozbawionych „bezpiecznej wody” w domu;
- ❖ **Jedna na cztery szkoły podstawowe** nie posiada dostępu do wody pitnej, a jej uczniowie korzystają z niezabezpieczonych źródeł lub w ogóle nie mają do niej dostępu;
- ❖ **Ponad 700 dzieci** dziennie poniżej piątego roku życia umiera z powodu biegunki wywołanej zanieczyszczoną wodą oraz złymi warunkami sanitarnymi;

- ❖ **Ponad 800 kobiet** dziennie umiera z powodu powikłań związanych z ciążą i porodem;
- ❖ W **ośmiu na dziesięć** gospodarstw kobiety i dziewczęta są odpowiedzialne za gromadzenie wody, ze źródeł zlokalizowanych poza ich miejscem zamieszkania;

- ❖ **80% ludzi na świecie**, którzy muszą korzystać z zanieczyszczonych i niezabezpieczonych źródeł wody to ludność na obszarach wiejskich;
- ❖ Ok. **159 milionów** ludzi pobiera wodę pitną bezpośrednio z wód powierzchniowych (m.in. stawy, strumienie);
- ❖ Ok. **4 miliardów** ludzi (prawie dwie trzecie ludności świata) doświadcza niedoboru wody przez co najmniej jeden miesiąc w skali roku;

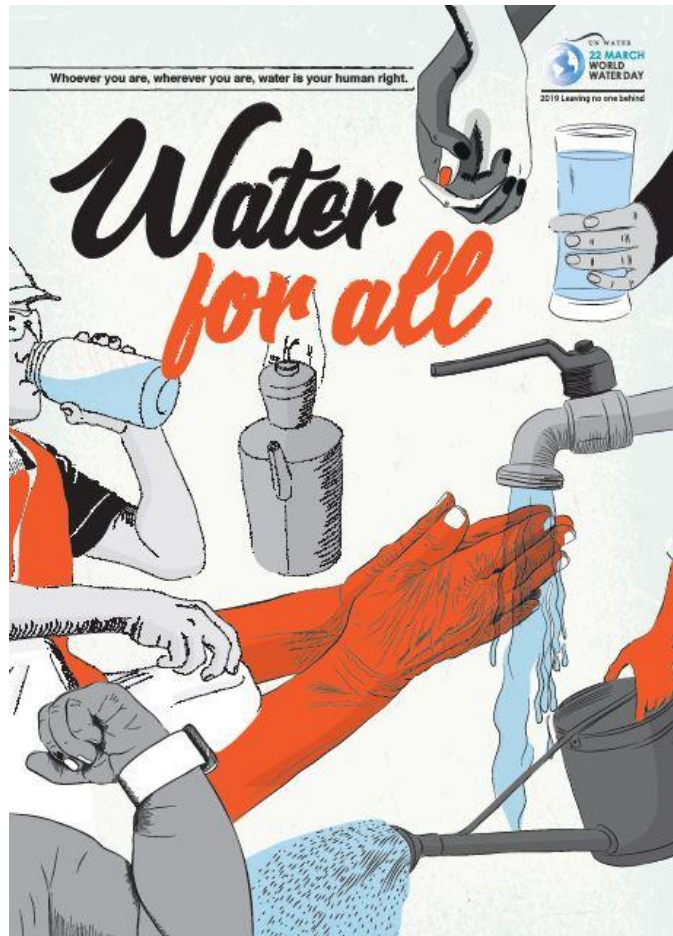

- ❖ Ok. **700 milionów** ludzi na całym świecie do 2030 roku może zostać przesiedlonych ze względu na niedobór wody;
- ❖ Dla **68,5 milionów** ludzi, którzy zostali zmuszeni do opuszczenia swoich domów, dostęp do bezpiecznych usług wodnych jest bardzo problematyczny.

CZYM JEST PRAWO CZŁOWIEKA DO WODY?

W lipcu 2010r. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło rezolucję uznającą prawo do bezpiecznej, czystej wody pitnej oraz urządzeń sanitarnych jako prawo niezbędne do pełnego korzystania z życia oraz wszystkich praw człowieka. Powyższa uchwała upoważnia wszystkich (bez wyjątków) do dostępu do wystarczającej ilości czystej, niedrogiej i dostępnej fizycznie wody na użytek zarówno osobisty, jak i gospodarstwa domowego.

Zachowanie odpowiedniej jakości słodkiej wody jest istotne dla zaopatrzenia w wodę pitną, czy produkcję żywności. Jakość wody może być zagrożona przez obecność czynników zakaźnych, toksycznych, substancji chemicznych oraz promieniotwórczych. Dostęp do „bezpiecznej wody”, dobre warunki sanitarne, a także

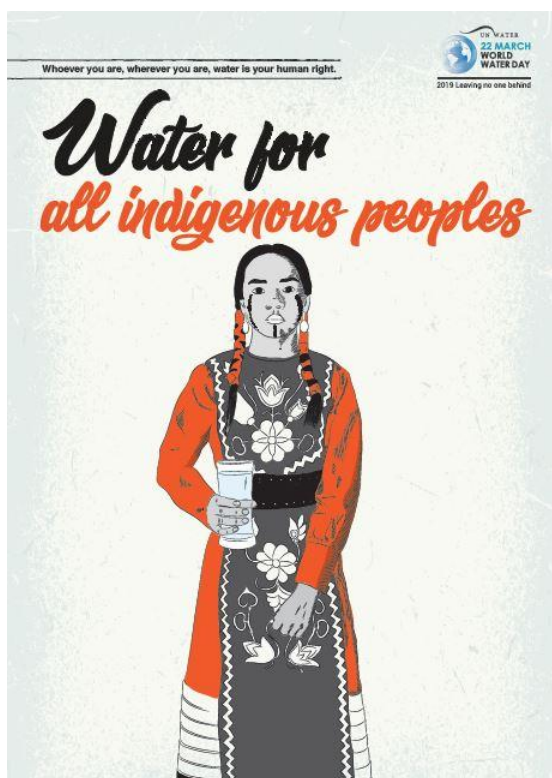
odpowiednie zarządzanie gospodarką wodną stanowią istotne znaczenie dla zdrowia. Według danych WHO działania tj.: zwiększenie dostępu do wody o odpowiedniej jakości, poprawa warunków sanitarnych, czy poprawa gospodarki pozwolą na redukcję występowania chorób zakaźnych o 0,1% w skali globalnej. W skali rocznej „bezpieczna woda” mogłaby zapobiec :

- 1 400 000 zgonów z powodu biegunki;
- 500 000 zgonów z powodu niedożywienia;

Jednym z podstawowych działań zmierzających do redukcji chorób przenoszonych drogą wodną jest zapewnienie prostych latryn, które zapobiegają zanieczyszczeniom wody pitnej ludzkimi odchodami, a co za tym idzie – eliminują rozprzestrzenianie się infekcji.

Inwestycje w poprawę systemów wody pitnej, urządzeń sanitarnych i zarządzania zasobami ekonomicznymi mają duży sens ekonomiczny (oprócz wartości uratowanego życia ludzkiego jest także wyższa produktywność ekonomiczna oraz oszczędność opieki zdrowotnej).

DLACZEGO LUDZIE POZBAWIENI SĄ „BEZPIECZNEJ WODY”?

Istnieje wiele przyczyn dyskryminacji, które powodują, że niektóre osoby znajdują się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, jeśli chodzi o dostęp do wody, wśród nich wyróżnia się :

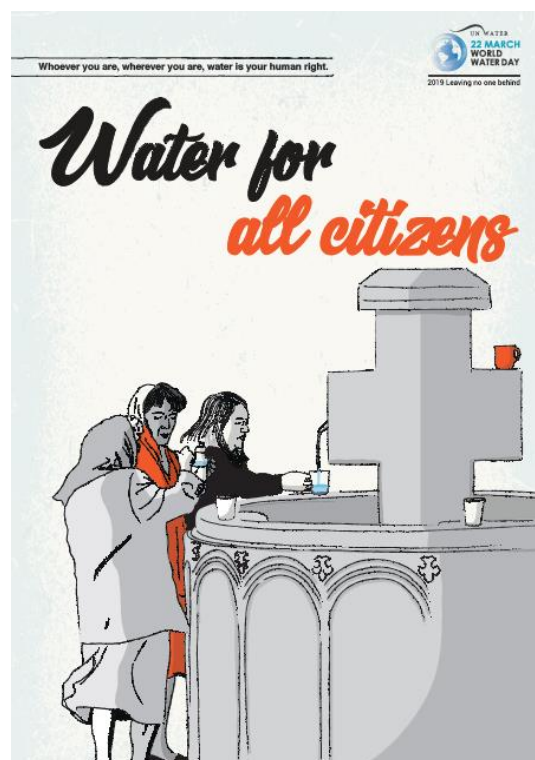
- płeć;
- rasa, pochodzenie etniczne, ród, religia, język i narodowość;
- niepełnosprawność, wiek i stan zdrowia;
- majątek, stanowisko, status ekonomiczny i społeczny.

Inne czynniki tj.: degradacja środowiska, zmiana klimatu, wzrost liczby ludności, konflikty, wysiedlenia, migracje ludności mogą także w znacznym stopniu ograniczać dostęp do wody pitnej i użytkowej.

JAKIE DZIAŁANIA NALEŻY PODJĄĆ?

W celu realizacji hasła „Nie pozostawiając nikogo w tyle” należy skupić się na ludności marginalizowanej, pozbawionej czystej wody, a ich głos powinien być istotny w procesach decyzyjnych. Z kolei wszelkie regulacje prawne powinny uznawać prawo do wody dla wszystkich ludzi, a jego finansowanie winno być sprawiedliwe i ukierunkowane na najbardziej potrzebujących.

(Źródło: www.worldwaterday.org
www.unwater.org)

Woda jest niezbędna do utrzymania życia, dlatego każdy powinien mieć dostęp do wody w zadowalającej ilości i jakości.

Jednym z kluczowych działań jest zabezpieczenie systemu zaopatrzenia w wodę, a także ochrona źródeł wody, które są niezbędne w zapewnieniu bezpiecznej wody pitnej. W naszym kraju organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS) sprawują nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, produkowanej przez przedsiębiorstwa wodociągowe. PIS działa w oparciu o :

- art. 4 Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 59)
- art. 12 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2018 poz. 1152 ze zm.),
- Dyrektywy Rady 98/83/WE i Dyrektywa Komisji UE 2015/1787 w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- Dyrektywy Rady 2013/51 EURATOM określająca wymogi dotyczące ochrony zdrowia ludności w odniesieniu do substancji promieniotwórczych w wodzie przeznaczonej do spożycia,
- Wytycznych WHO dotyczących jakości wody do picia wydanych w 2011 roku,
- Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294 ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia stanowi implementację Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i zmienioną częściowo Dyrektywę Rady 98/83/WE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz Dyrektywy 2013/51/EURATOM z dnia 22 października 2013 określającej wymogi dotyczące ochrony zdrowia ludności w odniesieniu do substancji promieniotwórczych w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Jako kraj członkowski Unii Europejskiej na równi z innymi państwami jesteśmy zobowiązani do ochrony zdrowia ludzkiego przed szkodliwymi skutkami wszelkiego zanieczyszczenia wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi poprzez zapewnienie, iż jest ona **zdatna do użycia i czysta.**

Według wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) najważniejsze jest zapewnienie mikrobiologicznie bezpiecznej wody do picia, ponieważ mikroorganizmy chorobotwórcze mogą występować w wodzie są najczęstszym i największym zagrożeniem dla zdrowia człowieka związanym ze spożywaniem wody. Dlatego też dezynfekcja wody powinna być traktowana priorytetowo i nie powinna być zmniejszana ze względu na ograniczanie związane z powstawaniem produktów ubocznych, które mogą stanowić potencjalne zagrożenia dla zdrowia. Ryzyko wynikające z obecności tych substancji wiąże się z długim okresem ich spożywania i ma znaczenie drugorzędne, w odróżnieniu od natychmiastowego i ewidentnego ryzyka utraty zdrowia, związanego z chorobami spowodowanymi zanieczyszczeniami mikrobiologicznymi wody.

Krótkotrwałe przekroczenia zalecanych dopuszczalnych wartości nie zawsze oznaczają, że woda jest niezdatna do picia. Wielkość i czas trwania przekroczenia bez wpływu na zdrowie ludzi zależą od rodzaju zanieczyszczenia oraz rodzaju ujmowanej wody. Szacowanie ryzyka zdrowotnego opiera się na zaleceniach Światowej Organizacji Zdrowia. Wytyczne WHO wykazują jakie są skutki przekroczeń dopuszczalnych wartości parametrów wody przeznaczonej do spożycia.

Istotną sprawą w zapewnianiu bezpieczeństwa wody dostarczanej społeczeństwu jest propozycja Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) wpisania do dyrektywy wodnej obowiązku wdrażania tzw. Planów Bezpieczeństwa Wody (Water Safety Plans WSP). Plany te dotyczą przedsiębiorstw wodociągowych i zakładają monitoring procesu dystrybucji wody od ujęcia do konsumenta. Najpoważniejszym wyzwaniem, jakie stoi przed gospodarką wodną, jest jej integracja z gospodarką wodno – ściekową.

Sprawa zanieczyszczenia i redukcji zasobów wodnych jest uważana za jeden z najważniejszych problemów globalnych. Na poprawę obecnego stanu duży wpływ ma dalszy rozwój technologii wody i ścieków, a także inne innowacyjne rozwiązania związane z gospodarką wodną. Innowacje techniczno-technologiczne w gospodarce wodnej zapewniają ochronę wód przed zanieczyszczeniami, szczególnie w zakresie oczyszczania wody i ścieków oraz odnowy wód ze ścieków. Zarządzanie wodą powinno być oparte o zintegrowane i holistyczne podejście do zasobów wodnych.

W ewidencji stacji sanitarno-epidemiologicznych (PSSE i WSSE), w roku 2018 znajdowało się 1021 wodociągów. Służby sanitarne w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody przeznaczonej do spożycia skontrolowały wszystkie wodociągi.

Ocenie podlegały wodociągi publiczne produkujące wodę przeznaczoną do zbiorowego zaopatrzenia ludności oraz wodociągi zakładowe i lokalne produkujące wodę do spożycia dla mniejszych grup ludności, a także produkujące wodę na cele działalności handlowej lub publicznej.

Jakość wody produkowanej przez wodociągi była kwestionowana najczęściej ze względu na przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych, głównie takich jak: mangan, żelazo, które mogą powodować zmiany organoleptyczne wody (barwę i zapach). Parametry te nie mają znaczenia zdrowotnego i nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Jakość wody produkowanej przez przedsiębiorstwa wodociągowe pod względem bakteriologicznym w województwie wielkopolskim odpowiadała podstawowym wymaganiom określonym w załączniku 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294 ze zm.), w zakresie *ogólnej liczby mikroorganizmów, Escherichia coli i Enterokoków*.

W przypadku przekroczeń dopuszczalnych parametrów bakteriologicznych lub fizykochemicznych przedsiębiorstwa wodociągowe miały obowiązek podjęcia działań naprawczych w celu poprawy jakości wody, które w szybkim czasie przyniosły rezultaty.

W powyższych sytuacjach organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej publikowały komunikaty o zasadach użytkowania wody do spożycia. Komunikaty przekazywane były właściwym samorządom odpowiedzialnym za zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę pitną, w celu podania ich do publicznej wiadomości konsumentów, a także każdorazowo umieszczane na stronach internetowych powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych i Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

Woda jest wspólnym dziedzictwem ludzi, a obowiązkiem każdego człowieka jest o nią dbać. Ze względu na ograniczenie zasobów wody, istotne jest ciągle opracowywanie coraz to lepszych technologii jej odnawiania tj. oczyszczanie oraz uzdatnianie. Woda to prawo

każdego człowieka, dlatego istotne jest prowadzenie działań mających na celu zapewnienie wszystkim ludziom „bezpiecznej wody”.

„ Wodo, nie masz ani smaku, ani koloru, ani zapachu, nie można cię opisać, pije się cię, nie znając cię. Nie jesteś niezbędną do życia: jesteś samym życiem (...)”

Antoine Saint-Exupery